

2013-04-19

Handlingsplan för studie- och yrkesorientering i alla skolformer i Åstorps kommun

**Pål Olsson
Ulla Dahlgren
Gunilla Maltesson
Lizen Johansson
Helena Larsson**

Innehåll

Styrdokument	3
Ansvarsfördelning	4
Läroplan för grundskola och grundsärskola	5
Genomförande skolår 1-3.....	6
Genomförande skolår 4-6.....	6
Genomförande skolår 7-9.....	7
Läroplan för gymnasieskolan.....	8
Genomförande introduktionsprogram.....	9
Vuxenutbildningsförordningen/Läroplan för vuxenutbildningen.....	10
Genomförande vuxenutbildningen.....	11

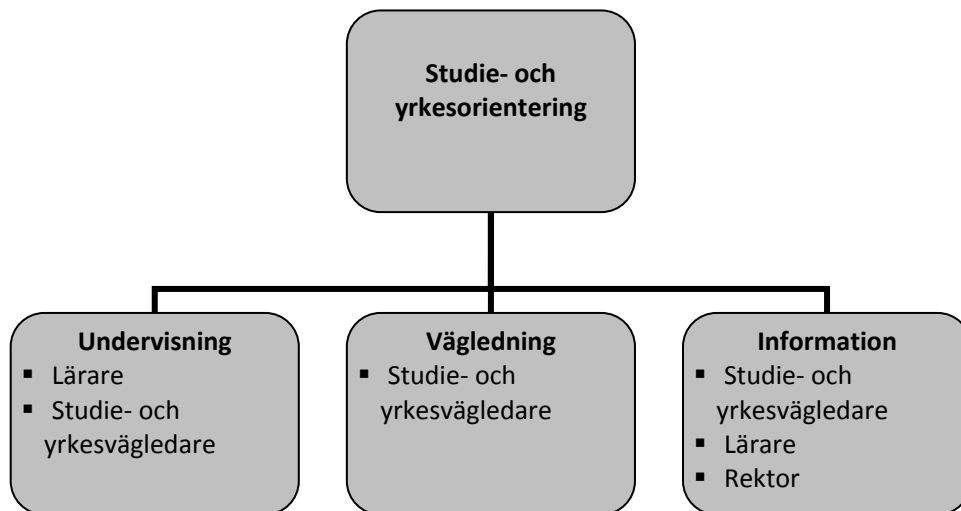
Skollagen (2010:800) 2 kap 29§

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Nationella mål och riktlinjer

I Skolverkets allmänna råd och kommentarer om studie- och yrkesorientering¹ beskrivs att en väl fungerande studie- och yrkesorientering skapar betydelsefull grund för elevens möjligheter att fatta viktiga beslut för framtiden och att studie- och yrkesorienteringen ska utgå från elevens individuella behov.

Studie- och yrkesorientering förekommer i olika former i skolans undervisning och berör all personal i skolan. All personal i skolan kan på olika sätt bidra till att ge eleverna kunskap, stöd och erfarenheter för kommande studie- och yrkesliv.

Figur: I undervisningen utvecklar eleverna kunskaper om samhälle och arbetsliv samt får erfarenheter av yrkeslivet.

Vägledningen handlar om att stödja eleven i att utforska och formulera sina intressen och möjligheter och därigenom komma fram till individuella och välgrundade studie- och yrkesvägar.

Utifrån sina behov behöver eleverna information om studie- och yrkesvägar för att göra väl underbyggda val.

¹ Skolverket kommer att besluta om nya allmänna råd med kommentarer om studie- och yrkesorientering. I dagsläget finns dock inte någon tidsplan för det arbetet. De befintliga allmänna råden kan tillämpas till dess att de nya allmänna råden har beslutats. (www.skolverket.se)

Tydlig ansvarsfördelning

Rektor ansvarar för att samverka med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektor ansvarar även för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Arbetslagen ansvarar för att all arbetslivskunskap på ett naturligt sätt kopplas till kunskapsmål och att området ingår i den pedagogiska planeringen. Detta inbegriper att arbetslagen ansvarar för organisering, kontakt och genomförande av arbetslivskontakter.

Lärare ansvarar för enskilda elevers möjligheter till delaktighet, inflytande och ansvarstagande i de olika aktiviteterna som beskrivs i handlingsplanen.

Studie- och yrkesvägledarna samarbetar med och är ett stöd för arbetslag, lärare och rektor i den studie- och yrkesorienterande verksamheten.

Grundskola/Grundsärskola

Läroplan för grundskolan 2011, kap 2.6

Läroplan för grundsärskolan 2011, kap 2.6

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Mål

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings-, och kulturliv och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Genomförande skolår 1-3

Varje skolår:

- Framtidsplan som en del av den individuella utvecklingsplanen (IUP) – samtal om yrkesdrömmar.

Minst två studie- och yrkesorienterande aktiviteter genomförs i varje årskurs

Exempel:

- Kännedom om yrken och verksamheter i närområdet
- Enklare studiebesök/arbetsplatsbesök
- Föräldrar/andra vuxna kommer och informerar om sina yrken
- Roll- och yrkeslekar
- Filmer, digitalt/tryckt material som handlar om yrken/arbetslivet används

Ansvar: arbetslag/undervisande lärare

Genomförande skolår 4-6

Varje skolår:

- Framtidsplan som en del av den individuella utvecklingsplanen (IUP) – samtal om yrkesdrömmar.

Minst två studie- och yrkesorienterande aktiviteter genomförs i varje årskurs

Exempel:

- Studiebesök
- Arbetsplatsbesök
- Yrkesintervjuer
- Roll- och yrkeslekar
- Miniprao hos anhörig
- Föräldrar och företrädare för olika yrken bjuds in till skolan
- Diskussioner om språkvalet och dess betydelse för framtida studier
- Filmer, digitalt/tryckt material som handlar om yrken/arbetslivet används

Ansvar: arbetslag/undervisande lärare

Genomförande skolår 7-9

Varje skolår:

- Framtidsplan som en del av den individuella utvecklingsplanen (IUP) – samtal om yrkesdrömmar/yrkesplaner.

Minst två studie- och yrkesorienterande aktiviteter genomförs i varje årskurs

Exempel:

- Studiebesök
- Arbetsplatsbesök
- Yrkesintervjuer
- Företrädare för olika yrken, branscher och organisationer bjuds in
- Filmer, digitalt/tryckt material som handlar om yrken/arbetslivet används
- Uppföljning av praktisk arbetslivsorientering (PRAO)
- Transfer- föreläsare
- Att skriva CV
- Övningar för ökad självkänedom.

Ansvar: arbetslag/undervisande lärare

Studie- och yrkesvägledarna ansvarar för att:

- Ge en allsidig och neutral information om gymnasiet till alla elever klassvis och till vårdnadshavare vid informationsträff.
- Ge en samlad bild av utbildningsutbudet i regionen, dels genom egen information och dels genom informationsinsatser från gymnasieskolorna.
- Alla elever i skolår 9 erbjuds vägledningssamtal där eleverna ges möjlighet att ringa in intresseområden och diskutera framtida studie- och yrkesval
- Förmedla information från antagningsenheten inför gymnasieval, preliminära antagningsbesked och slutlig antagning.
- Informera om och administrera PRAO klassvis i åk 8 och 9.

Introduktionsprogram

Läroplan för gymnasieskolan 2011, kap 2.1, kap 2.4

Introduktionsprogrammen (IM) ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, övriga gymnasieskolor, vuxenutbildningen, arbetslivet samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Övriga gymnasieskolor, vuxenutbildning, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolan och eleverna.

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar sin självkänedom och förmåga till studieplanering
- medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan ha
- har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik, arbete och
- som avslutat ett introduktionsprogram har en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnår en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden

Riktlinjer

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning

- bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke,
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund,
- i informationen och vägledningen utnyttja de kunskaper som finns hos eleverna, hos skolans personal och i samhället utanför skolan,
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- utveckla kontakter med andra gymnasieskolor och vuxenutbildning samt med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås,
- i utbildningen utnyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- bidra till att presumtiva elever får information om skolans utbildningar.

Genomförande Introduktionsprogram (IM)

- Individuella studieplaner upprättas

Minst två studie- och yrkesorienterande aktiviteter genomförs varje termin

Exempel:

- Studiebesök
- Arbetsplatsbesök
- Yrkesintervjuer
- Företrädare för olika yrken, branscher och organisationer bjuds in
- Filmer, digitalt/tryckt material som handlar om yrken/arbetslivet används
- Uppföljning av praktik
- Transfer- föreläsare
- Att skriva CV
- Övningar för ökad självkänedom.
- Besök av/hos Arbetsförmedlingen

Ansvar: arbetslag/undervisande lärare/studie- och yrkesvägledare

Studie- och yrkesvägledarna ansvarar för att:

- Ge en allsidig och neutral information om gymnasiet till alla elever klassvis och till vårdnadshavare vid informationsträff.
- Ge en samlad bild av utbildningsutbudet i regionen, dels genom egen information och dels genom informationsinsatser från gymnasieskolorna.
- Alla elever erbjuds vägledningssamtal där eleverna ges möjlighet att ringa in intresseområden och diskutera framtida studie- och yrkesval
- Förmedla information från antagningsenheten inför gymnasieval och slutlig antagning.

Praktiksamordnaren ansvarar för:

- Samordning, uppföljning och administrering av praktik – Företagsutbildning Söderåsen (FUS)

Vuxenutbildning/Särskild utbildning för vuxna/Utbildning i svenska för invandrare

Vuxenutbildningsförordningen SFS 2011:1108 16 § 2 kap Läroplan för vuxenutbildningen SKOLFS 2012:101, 2.2

En elev i vuxenutbildningen kan ha behov av att kombinera studier i flera av de skolformer som ingår i vuxenutbildningen. Det förutsätter att det finns en nära samverkan mellan de olika skolformerna. Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behov av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse för eleven.

Mål

Vuxenutbildningens mål är att varje elev

- får information om arbetslivets aktuella och förväntade kompetensbehov,
- ges möjlighet att få sina kunskaper och kompetenser validerade,
- utvecklar sin självkänedom och förmåga till studieplanering,
- medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper,
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan få,
- har kännedom om arbetslivets och arbetsmarknadens villkor när det gäller bl.a. arbetsrätt och arbetsmiljö generellt och om möjligt, inom sin studieinriktning,
- har kännedom om möjligheter till vidare utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder, och
- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och arbetsliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

Riktlinjer

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning

- bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke,
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, vidare utbildning och yrkesverksamhet samt motverka sådana begränsningar av valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund,
- i informationen och vägledningen utnyttja och ta till vara de kunskaper som finns hos eleverna och verksamhetens personal samt i samhället,
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna redan har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- utveckla kontakter med universitet och högskolor samt med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås,
- i utbildningen nyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter

Genomförande Vuxenutbildning

Studie- och yrkesväglarna ansvarar för att:

- Individuell studieplan upprättas för varje elev där utbildningsmål och planerad omfattning av studierna (verksamhetspoäng) framgår
- Varje elev erbjuds vägledningssamtal för att:
 - se sina möjligheter till fortsatta studier
 - se arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov
 - diskutera studieekonomiska förutsättningar
 - ringa in intresseområden
 - diskutera framtida studie- och yrkesval
- Att mångfacetterat bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter

Arbetslag/undervisande lärare/studie- och yrkesväglare ansvarar för att studie- och yrkesorienterande aktiviteter erbjuds elever varje termin.

Exempel:

- Studiebesök
- Arbetsplatsbesök
- Språkpraktik
- Information från fackliga organisationer
- Information om studier på universitet/högskola/yrkeshögskola/folkhögskola/andra utbildningar
- Träning inför högskoleprovet
- Skriva CV/personligt brev
- Yrkesintervjuer
- Anställningsintervjuer
- Besök av/hos Arbetsförmedling
- Temadiskussioner/erfarenhetsutbyte kring yrke och arbetsliv